

De anställdas kompetens är
nyckeln till Sveriges omstart

Sveriges
Ingenjörer

Sammanfattning

Krisen i samhället som orsakats av det nya Coronaviruset drabbar kärnverksamheten i de innovativa ingenjörsföretagen.

En ny enkätrapport från Sveriges ingenjörer visar tydligt hur de stora påfrestningarna inte bara hotar den nuvarande verksamheten utan också den som ska komma efter krisen. Enkäten har besvarats av 411 fackliga ordföranden på företag i hela landet.

Ekonomi i företagen förvärras i rask takt. I en tidigare enkät som Sveriges Ingenjörer genomförde i februari 2020 med samma respondenter som i denna enkät, framgick att endast 13 procent tyckte att den ekonomiska situationen var dålig, medan 87 procent ansåg att den ekonomiska situationen var god eller tillfredställande. Nu uppger företrädare för drygt hälften av företagen att de på grund av Coronapandemin har en sämre ekonomisk situation än tidigare. 41 procent av tjänsteföretagen och 35 procent av industriföretagen har hittills korttidspermitterat anställda.

Det är tyvärr inte bara det ekonomiska läget som förvärras. Internt i bolagen stannar avgörande arbete upp. I 4 av 10 företag uppges att viktiga projekt har ställts in eller pausats. Av frisvaren i enkäten går det att läsa hur effektiviteten sjunker när allt arbete sker på distans, hur inställda resor förhindrar samarbetsprojekt, och hur företagens kunder begär att projekt ska avbrytas. Restriktioner på arbetsplatserna sprider sig som ringar på vattnet över till andra företag.

Hårdast drabbade är konsulterna. Vart tredje företag i

För mer information om näringspolitiska programmets innehåll kontakta Staffan Bjurulf, staffan.bjurulf@sverigesingenjorer.se

undersökningen har avslutat uppdrag för konsulter. Värst är det för konsulterna som jobbar mot den teknikintensiva industrin; där har hälften fått sina uppdrag avslutade.

En ljuspunkt i sammanhanget är ändå att företagen i detta tuffa läge använder sitt tekniska kunnande och lägger kraft på att bidra till samhällsviktiga funktioner. Vart sjätte företag har ställt om sin verksamhet för att bidra till vården eller samhällsnyttan. Det kan till exempel handla om att köra ut mat, hjälp med logistik, att använda 3D-skrivare för att göra skyddsvisir till vården eller att tillverka munskydd och handsprit till äldreomsorgen.

ENKÄTEN I KORTHET

- 411 fackliga ordföranden har svarat på enkäten
- Svarefrekvens 65 procent
- Ca två tredjedelar av de tillfrågade företagen är industriföretag och ca en tredjedel tjänsteföretag
- Enkäten genomfördes under andra halvan av april 2020

Ekonomi i fritt fall, med några undantag

Konjunkturinstitutets senaste prognos pekar på en total arbetslöshet på över tio procent i år. 2021 stiger arbetslösheten ytterligare en procentenhet.

BNP förväntas sjunka med sju procent i år, enligt Konjunkturinstitutet. Det kan jämföras med finanskrisens värsta år, då BNP krympte med fyra procent. Den ekonomiska verkligheten har försämrats med brutal hastighet de senaste månaderna.

Även om situationen är svår på många företag innebär det inte att den är det överallt, visar Sveriges Ingenjörers enkät.

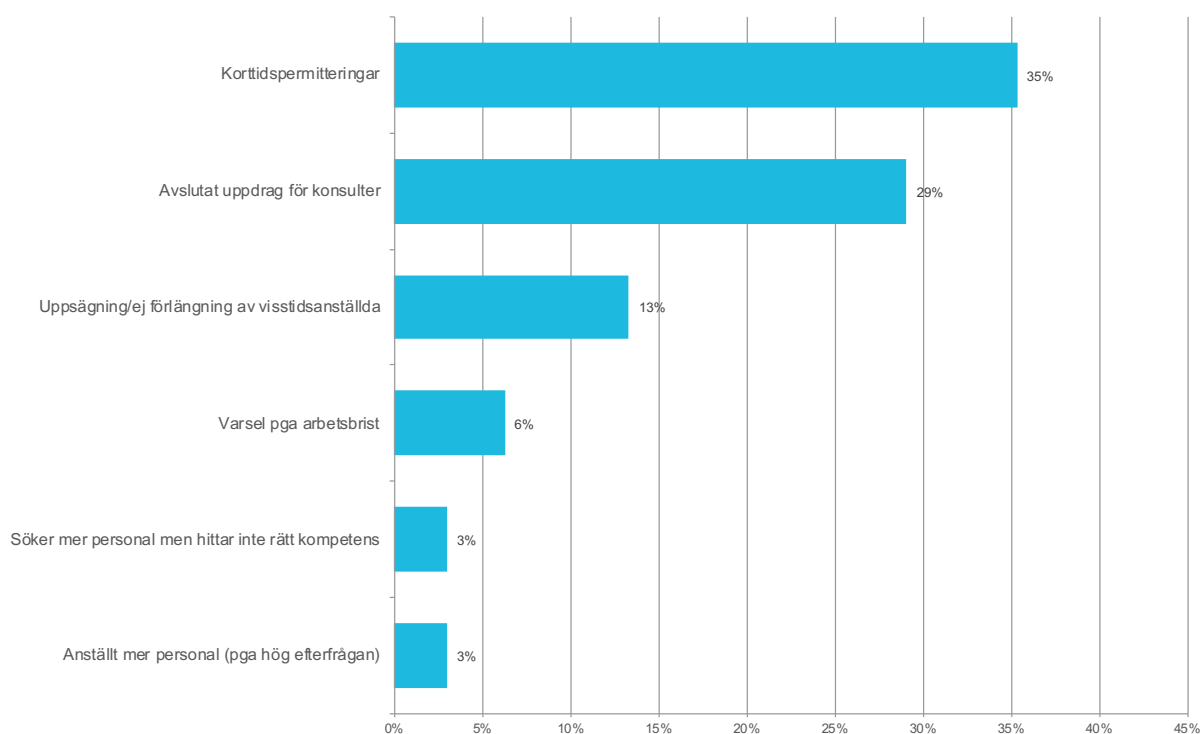
Företrädare för drygt hälften av företagen uppger att de på grund av Coronapandemin har en sämre ekonomisk situation än tidigare, och det är tre procent som anser att företagets ekonomiska situation är mycket dålig och att läget är kritiskt.

För en tredjedel av företagen är ekonomi oförändrad trots Coronapandemin och sex procent av företagen upplever till och med en bättre ekonomisk situation med exempelvis ökad orderingång, fler uppdrag eller högre volymer.

Precis som i Konjunkturinstitutets barometer, där nedgången för tjänstesektorn var störst, kan även vi se att nedgången för tjänstesektorn hittills har varit något större än för industrin. Fem procent av företrädarna för företag inom tjänstesektorn uppger att den ekonomiska situationen är mycket dålig och att läget är kritiskt i företaget. Nästan vart tredje företag uppger att det avslutat kontrakt för konsulter.

Vissa företag har fått svårt att klara sina leveranser på grund av stängda gränser eller längre ledtider för att få hem material, medan andra har blivit av med försäljning på vissa marknader. Produktionen har försenats i företag på grund av att utländsk arbetskraft har åkt hem till sina hemländer.

På vilket sätt har ert företag agerat med anledning av rådande situation?

Utveckling avstannar

På fyra av tio företag vittnar företrädare i enkäten om att viktiga projekt har stannat av, eller att tempot i projekt har blivit lägre. Projekt avslutas på begäran av kunder och samarbeten hindras av reserestriktioner. På så sätt ser man hur effekterna av nedgången ekonomin och permitteringarna sprider sig in i verksamhetens kärna: utveckling och innovation.

Företagen bidrar till samhällsnyttan

Vart sjätte industriföretag har ställt om verksamheten för att bidra till samhällsnyttan på olika sätt. Det kan till exempel handla om att köra ut mat, hjälpa till med logistik, att använda 3D-skrivare för att göra skyddsvisir till vården eller att tillverka munskydd och handsprit till äldreomsorgen.

Slutsatser

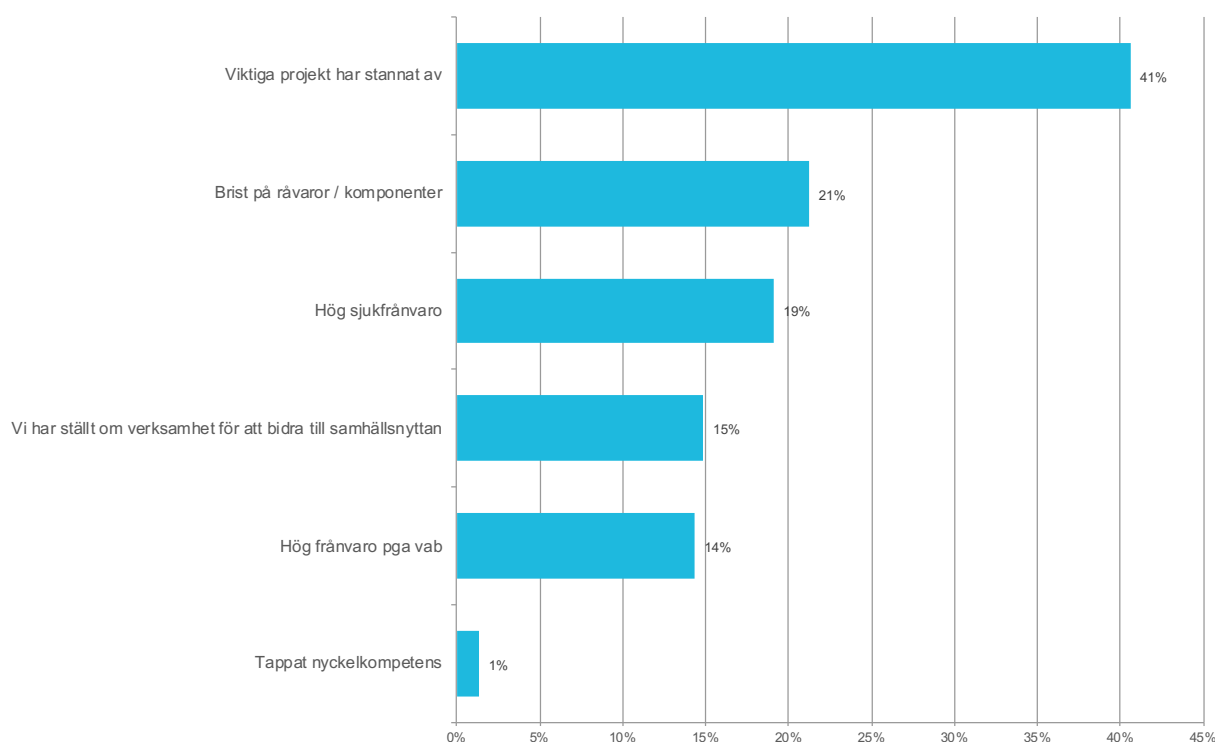
Enkäten pekar på att krisen drabbar kärnverksamheten på de innovativa ingenjörsföretagen. Projekt avslutas eller pausas, konsulter förlorar uppdrag,

effektiviteten minskar, marginalerna krymper. Utan innovation och FoU kommer Sverige inte att kunna starta om i den takt som krävs efter att den akuta Coronakrisen är över. Dessutom måste företagen ta itu med sitt behov av kompetensutveckling när nu möjligheterna finns.

I högteknologiska branscher går utvecklingen snabbt. Det vi vet om vårens Coronakris är att den blir djup men är av okänd längd. Därför kan åtgärderna för att starta om Sveriges ekonomi och företag inte vänta. En rad åtgärder krävs från statens och företagets sida för att Sverige inte ska tappa i konkurrenskraft på grund av att företagets viktiga utvecklingsprojekt gått i stå. Den tekniska utvecklingen väntar inte in ingenjörsföretagen.

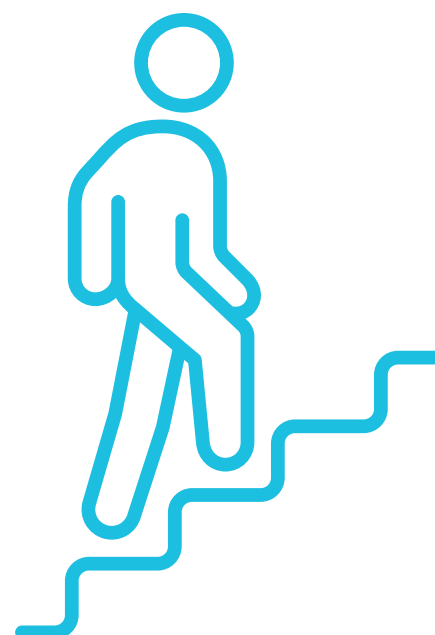
För att skapa nya jobb och bevara konkurrenskraften måste de anställdas insatser uppvärderas. De anställdas kompetens blir nyckeln till Sveriges omstart.

Har ert företag påverkats på något annat sätt av den rådande coronapandemin?

Några viktiga vägar framåt

1. Forskning och utveckling, FoU, är grunden till innovation, inte minst i lågkonjunkturen. Sveriges Ingenjörer vill därför att det nya FoU-avdraget bevaras för att även på lite sikt stödja företagen. Även i nästa steg, innovationsfasen, måste regeringen hitta nya former för att behålla innovationskraften. En lärdom från finanskrisen är att de svenska företag som behöll nyckelkompetenser i form av ingenjörer snabbare kom tillbaka efter krisen.
2. Regeringens satsningar i stödpaketet har enligt vår enkät använts i uppemot 40 procent av företagen. Även om syftet med stödet för till exempel korttidspermitteringarna är att företag ska kunna behålla sin personal och snabbt kunna växla upp igen när läget förbättras, skulle utväxlingen bli ännu större om företagen samtidigt satsade mer på kompetensutveckling. Satsningar på kompetensutveckling i dag kan ge ett försprång på marknaden när den akuta krisen väl är över. Arbetsgivarna behöver arbeta mer strukturerat med kompetensplanering.
3. Långsiktigt måste universitet och högskolor ta en mer aktiv del i det livslånga lärandet, inte enbart genom att utbilda unga genom utbildningsprogram. Staten måste ge lärosätena uppdrag och resurser för att bedriva fort- och vidareutbildning för redan yrkesverksamma ingenjörer. Utöver dessa insatser kan ett skatteavdrag för arbetsgivare som satsar på (avancerad) kompetensutveckling vara en väg framåt.
4. Den snabba teknikutvecklingen och digitaliseringen är en utmaning för många företag, vilket blivit ännu tydligare nu under Coronakrisen. Teknikutvecklingen får inte tappa fart. Därför föreslår vi att regeringen tillsätter en Framtidskommission för teknik med en Chief Technical Officer (CTO) som ansvarig för att upprätthålla ett nationellt teknikutvecklingsperspektiv för politikområdet.

Box 1419, 111 84 Stockholm | Besök: Malmskillnadsgatan 48
Tel 08-613 80 00 | info@sverigesingenjorer.se
sverigesingenjorer.se